

RR-0019

First Year B. A. Examination

March/April – 2010

Sanskrit : Paper - II

(१) कुमारसम्भवम् (सर्ग-३) – कालिदास :

(२) ऊरुभङ्गम् – भासः

(३) धातुशुद्धि - (तिङ्न्त)

(४) संस्कृतभाषा अनुवाद (अपठित)

(New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

सूचना :

नीचे दृशावेक निशानीवाणी विगतो उत्तरवही पर अवश्य लखवी. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
<input type="text" value="F. Y. B. A."/>	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
<input type="text" value="Sanskrit - 2 (New)"/>	<input type="text"/>
Subject Code No. : <input type="text" value="0"/> <input type="text" value="0"/> <input type="text" value="1"/> <input type="text" value="9"/>	Section No. (1, 2,.....) : <input type="text" value="Nil"/>
Student's Signature	

- १ (अ) नीचेनाभांथी कोरु पशु बेनी अनुवाद करु : ८
- 1 (a) Translate any two of the following : 8
- (१) केनाभ्यसूया पदकाङ्क्षिणा ते नितान्तदीर्घैर्जनिता तपोभिः।
यावद् भवत्याहितसायकस्य मत्कार्मुकस्यास्य निदेशवर्ती॥
- (२) सद्यः प्रवालोद्गमचारुपत्रे नीते समाप्तिं नवचूतबाणे।
निवेशयामास मधुर्द्विरेफान्नामाक्षराणीव मनोभवस्य॥
- (३) दृष्टिप्रपातं परिहृत्य तस्य कामः पुरः शुक्रमिव प्रयाणे।
प्रान्तेषु संसक्तनमेरुशाखं ध्यानास्पदं भूतपतिर्विवेश॥
- (४) उमापि नीलालकमध्यशोभि विस्त्रंसयन्ती नवकर्णिकारम्।
चकार कर्णच्युतपल्लवेन मूर्ध्ना प्रणामं वृषभध्वजाय॥
- (ब) नीचेनाभांथी कोरु पशु बे ससंदर्भ सभज्ञावो : ६
- (a) Explain any two of the following with reference to 6
the context
- (१) कस्यार्थधर्मो वद पीडयामि सिन्धोस्तटावोध इव प्रवृद्धः।
- (२) तदेव जातं वचनं स्मरस्य।
- (३) आसीनमासन्नशरीरपातस्त्रियम्बकं संयमिनं ददर्श।
- (४) भस्मावशेषं मदनं चकार।

- २ 'कुमारसम्भवम्'—सर्ग-उना आधारे कालिदासनी संवादकथानुं भूल्यांकन करो. ११
 2 Evaluate the art of dialogue of Kalidasa with reference to 11
 'कुमारसम्भवम्' - canto-3.

अथवा/OR

- २ कोठ पशु बे विशे विवेचनात्मक नोध लपो : ११
 2 Write critical notes on any two : 11

(१) कालिदासनी कृतिओ

(1) Kalidasa's literary-works

(२) शिवनुं यरित्र-यित्रण

(2) Character-sketch of Shiva

(३) इन्द्रनी उक्ति

(3) Speech of Indra

(४) टिप्पणी लपो

(4) Annotate

उशनस्, द्विरेफः, रथाङ्गनामा, कुबेरगुप्तां दिशम्।

- ३ (अ) नीयेनाभांथी कोठ पशु बेनो अनुवाद करो : ८
 3 (a) Translate any two of the following : 8

(१) एतद्रणं हतगजाश्चनरेन्द्रयोधं

संकीर्णलेख्यमिव चित्रपटं प्रविद्धम्।

युद्धे वृकोदरसुयोधनयोः प्रवृत्ते

योधा नरेन्द्रनिधनैकगृहं प्रविष्टाः॥

(२) भीमस्योरसि चारुकाञ्चनशीलापीने प्रतिस्फालिते

भिन्ने वासवहस्तिहस्तकठिने दुर्योधनांसस्थले।

अन्योन्यस्य भुजद्वयान्तरतटेष्वासज्यमानायुधे

यस्मिंश्चण्डगदाभिघातजनितः शब्दः समुत्तिष्ठति॥

(३) वीर्याकरः सुतशतप्रविभक्तचक्षु-

र्दपोद्यतः कनकयूपविलम्बबाहुः।

सृष्टो ध्रुवं त्रिदिवरक्षणजातशङ्कै-

र्देवैररातितिमिराञ्जलिताडिताक्षः॥

(४) स्फुटितकमलपत्रस्पष्टविस्तीर्णदृष्टि

रुचिरकनकयूपव्यायतालम्बबाहुः।

सरभसमयमुग्रं कार्मुकं कर्षमाणः

सदहन इव मेरुः शृङ्गलग्नेन्द्रचापः॥

- (બ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે સસંદર્ભ સમજાવો : ૬
- (b) Explain any **two** of the following with reference to the 6 context :
- (૧) ન તુ भीम दीनं वीरो निहन्ति समरेषु, भयं त्यजेति।
- (૨) मत्प्रत्यक्षं वञ्चितो भवानित्युत्पन्नो मे रोषः।
- (૩) गच्छ पुत्र, एवं वृकोदरं ब्रूहि।
- (૪) वयं चैवंभूता गुरुसुत धनुर्मुञ्चतु भवान्।

- ૪ 'ऊरुभङ्गम्' દુર્યોધનના પાત્રનું ઉદાત્તીકરણ થયું છે' - આ વિધાનની યથાર્થતા ૧૧ તપાસો.
- 4 'Duryodhana's character is sublimated in 'ऊरुभङ्गम्' – examine the appropriateness of the statement.

અથવા/OR

- ૪ કોઈ પણ બે વિશે વિવેચનાત્મક નોંધ લખો : ૧૦
- 4 Write critical notes on any **two** :
- (૧) युद्धभूमिनुं वर्णन
- (1) Description of the battle-field
- (૨) बलदेवनुं पात्र
- (2) Character-sketch of Baladeva
- (૩) धृतराष्ट्रનો पुत्र-प्रेम
- (3) Dhritarashtra's love for his son
- (૪) 'ऊरुभङ्गम्'નો 'नान्दी-श्लोक'
- (4) 'नान्दी-श्लोक' of 'ऊरुभङ्गम्'

- ૫ (અ) ધાતુરૂપો ઓળખાવો : (ગમે તે પાંચ) ૫
- 5 (a) Identify the roots-forms : (any **five**) 5
- (૧) अदन्ति (૨) बभूव
- (૩) पचिष्यसि (૪) नृत्यतु
- (૫) तुदसे (૬) अददुः
- (૭) चोरयिष्यामः (૮) अनमन्
- (૯) जहि (૧૦) सेवामहे
- (બ) ધાતુરૂપો આપો : (ગમે તે પાંચ) ૫
- (b) Give the roots-forms : (any **five**) 5
- (૧) अस् नुं ह्यस्तन भूतकाल त्री.पु.द्वि.व.
- (1) Imperfect tense-3rd person dual form of अस्
- (૨) पचनुं सामान्य भविष्यकाल प्र.पु.अ.व.
- (2) Future tense - 1st person plural form of पच्
- (૩) नमनुं आज्ञार्थ त्री.पु. अ.व.
- (3) Imperative - 3rd person singular form of नच्

- (૪) નૃત્તનું વર્તમાનકાળ ત્રી.પુ.એ.વ.
 (4) Present tense-3rd person singular form of નૃત્
 (૫) તુદ્નું હ્યસ્તન ભૂતકાળ પ્ર.પુ.એ.વ.
 (5) Imperfect tense - 1st person singular form of 'તુદ્'
 (૬) રુઘ્નું સામાન્ય ભવિષ્યકાળ બી.પુ.એ.વ.
 (6) Future tense-2nd person singular form of 'રુઘ્'
 (૭) કૃત્નું પરોક્ષ ભૂતકાળ પ્ર.પુ. એ.વ.
 (7) Perfect tense-1st person singular form of કૃ
 (૮) ચુર્નું આજ્ઞાર્થ પ્ર.પુ.બ.વ.
 (8) Imperative-1st person plural form of ચુર્
 (૯) દાનું વર્તમાનકાળ બી.પુ.દ્વિ.વ.
 (9) Present tense-2nd person dual form of દા
 (૧૦) હન્નું આજ્ઞાર્થ ત્રી.પુ. બ.વ.
 (10) Imperative-3rd person plural form of હન્

- ૬ (અ) કોઈ પણ એકનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો : ૫
 6 (a) Translate any **one** into Sanskrit : 5
 (૧) રઘુવંશમાં દશરથ નામના પ્રસિદ્ધ રાજા હતા. વૃદ્ધાવસ્થામાં તેમણે જયેષ્ઠ પુત્ર રામને યુવરાજ બનાવવાનો નિર્ણય કર્યો. દેવાસુર યુદ્ધ સમયે દશરથે કૈકેયીને વચન આપ્યું હતું કે તે બે વરદાન આપશે. કૈકેયી રામને પુત્રવત્ યાહતી હતી. પરંતુ મંથરાની કૂટનીતિના કારણે તેણે આવાં વરદાન માંગ્યાં - “રામને ચૌદ વર્ષનો વનવાસ થાય અને પોતાનો પુત્ર ભરત યુવરાજ બને.”
 (૨) યુદ્ધ ભૂમિમાં વિષાદ પામેલા અર્જુનને તેના સખા શ્રીકૃષ્ણ કહે છે - “હે અર્જુન! ઊઠ. વિષાદ ન કર. તું વીર છે. તું ક્ષત્રિય છે. શોક તારો ધર્મ નથી. તું શસ્ત્ર ઊઠાવ. ક્ષત્રિય-ધર્મનું પાલન કર. અધર્મનો નાશ કર અને ધર્મનું રક્ષણ કર. ઊઠ, દુષ્ટોને હણ અને આર્યાવર્તનું રક્ષણ કર. તું મારો શિષ્ય છે. હું તારું રક્ષણ કરીશ.”
 (બ) કોઈ પણ પાંચનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો : ૫
 (b) Translate any **five** into Sanskrit : 5
 (૧) સૈનિકો રાષ્ટ્રની સેવા કરે છે.
 (૨) હરિ શીલાનું પુસ્તક વાંચે છે.
 (૩) ભાસ કાલિદાસની પૂર્વે થઈ ગયા.
 (૪) શિકારીએ એક પક્ષીને હણ્યું.
 (૫) ચોરે કહ્યું, ‘મેં ગઈ કાલે ત્રણ રત્નો ચોર્યાં હતાં.
 (૬) કોલેજના વાર્ષિકોત્સવમાં કન્યાઓ નૃત્ય કરશે.
 (૭) માલા કહે છે કે, ‘એક ફળ તું ખા અને એક જયને આપ.’